cui preter viuere et sentire subest etiam intelligere: discernere velle ⁊ nolle libere. Solo eñ libero arbitrio ascendit homo supra cetera animātia: qui potest iudicare: ratiocinari ⁊ susceptibilis fieri experiētie. artis. scientie. atq; doctrine. Hoc modo completa cum suis gradib; nature scala cōficitur. Raymundus. Recte tu quidem. Nūc vero in summum huius scale cacumen constitutus oculos queso vndiq; circūfer. ⁊ intentissimo corde considera quam habeat homo cum rebus se inferiorib; conuenientiam ⁊ quam teneat discrepantiam Dominicus. En facio quod hortaris. tu tamen quo respiciendus sit ostendito.

Qūo homo cum rebus se inferioribus conueniat.

¶ Capitulum secundum

Raymūdus. Si vigilanti oculo consideres quam cōuenientiam habz homo cum rebus trium inferiorum graduum naturam ⁊ dignitatem hominis perspicue cognoscēs et supra hominem deum hominis conditorem intelliges. videbisq; dñm innixum scale ⁊ ad ipm poteris festinus ascēdere Dico ergo breuiter. homo conuenit cum rebus inferiorum graduum. quia habet esse cum elementis. viuere cum plantis sentire cum animalibus Complectitur eñ in se homo omnes perfectiones inferiorum entium Nam ⁊ viuit. ⁊ nutritur. ⁊ cōseruatur ab elements. Conuenit etiam cū rebus secundi gradus. nam sicut arbores ⁊ herbe viuunt nutriuntur crescunt ⁊ gignūt. sic ⁊ homo. Pari modo etiam conuenit cum reb; tertij gradus cum quibus et sentit. videt. audit. sapit. odorat. et tangit. Dominicus. Facile hanc ego cōuenientiam animaduerto. hoc tñ ad magnā redundat hois dignitatē. q; eas pfectiones quas res hñt inseriores diuisim: hō possidet cōiunctim. Omnia eñ in se cōtinet q̄ in re; natura bona sunt. nec aliquid p̄t sibi pfectōis adiūgi. Sz rogo te vt ex hac rerum omniū conuenientia deū mihi ad oculū demōstres Raymūdus Facile (vt credo) mihi cōcedis. res horū quattuor graduū suas essentias suas etiā pfectiones a semetipis nullatenus possidere Dominicus. Admitto equidē. nulle eteñ res seipsas

aut ꝓducere possunt: aut ꝑfectionis aliquid tribuere Raymūdus. Fatearis ergo nccē est vnū esse supremū opificē qui ⁊ hoīem ipm: ⁊ cuncta que sub hoīe sunt potēti manu cōstituit. Omnia em̄ ab ipo producta: om̄ia ꝯmēsurata ⁊ limitata sunt om̄ia in numero: pondere: ⁊ mensura confecta. Vnus cōditor princeps qui ꝓducta oīa ordinauit. vnus qui vnūquodq; in suo gradu cōstituit. vnus q̄ hos gradus stabiliuit et certis vallauit limitibus. Hic talis ac tantus conditor deus est sublimis. potens terribilis. ⁊ nō estimabitur alius ad illum. Si me iuncto pede secutus es deum supra hominem inuenisti. ad deum ꝑ hos gradus ascēdisti: ⁊ quomodo huic scale innixus sit luceclarius aspexisti Dominicus Aspexi fateor: ⁊ tue doctissime demonstrationi gratias habeo Raymundus. Est tamen ⁊ aliud quiddam qđ ex hac scala poteris intueri Dominicus. Quodnam illud queso. Raymūdus. Rerum omnium vnū tm̄ esse conditorē ⁊ gubernatorem deū. qđ quidem ex hijs q̄ iam diximus facile demonstrat̄. Licet em̄ in hijs q̄tuor gradibus sint plures ⁊ innumerabiles res inter se admodum diuerse: nō est tamē nisi vnus ordo inter eas ⁊ ad vnum aliquid referuntur. Ascendunt em̄ de gradu in gradum: ⁊ ad id quod dignius cuncta contendunt. Videmus em̄ quoniaꝫ elementa plantas subintrant ⁊ nutriūt ⁊ fructiferas reddunt. Fructus vero fruges ⁊ herbe intrant animalia ⁊ ea nutriunt Carnes autem animalium hominē cibant ⁊ ad incrementa ꝑducunt. Corpora quoq; celestia vt sol ⁊ luna continue influūt in ista inferiora ⁊ ministrant eis vigorē: calorem: ⁊ lumē Quia ergo vnus est omnium ordo: vnus est etiam omnium ordinator: moderator vnus ⁊ artifex: qui tam diuersa vno ordine sociauit. Dominicus. Libens assentior. Nam ⁊ elementorum contrarie qualitates nunq̄ possent vno ordine ad inuicem pacifice sociari. nisi esset vnus solus moderator qui omnia ordinaret. Video preterea innumerabiles rerum naturas ad vnam solam tendere naturam specificam hominis vt eam in esse conseruent. Currunt ergo omnia ad vnitatem. ad bonitatem. ad fortitudinem. ad conseruationem. Ex hijs colligo humanā naturā tēdere debere ad vnā solā naturā sibi su

Q̄ ex cōueniētia rer̄ ad inuicem deus cōditor demōstrat̄

Q̄ tm̄ vnus est deus

periorem ⁊ dominātem. cui debet ministrare: colere: inherere
Una ergo ⁊ sola est supra hoīem natura: quam deum et dña/
torem ⁊ rex principē noīamus Raymundus Probe me in
telligis. Sed hunc rex omniū principē deū non vnū esse spe/
cie: sed vnū numero nccē est vt agnouerī Dominicus. Ue
hemēter assentior Decet em̄ eā naturā que supra hoīem est nō
solū vnā esse: immo magis vnā q̄z sit humana natura. Sed in
humana natura repitur vnitas specifica. ergo diuina natura
est in indiuiduo vna. aliter nō eēt magis vna q̄z sit humana na
tura. Restat igitur hoc inferendū. q̄ sicut oēs nature triū gra
duū inferior cū humana natura colligantur: ita humana natu/
ra (que est vna sola specie) colligata est cuidā superiori nature
que tota est vna numero. Et sic mūdus totus in vnum colle/
ctus finitur ⁊ ꝓsummatur in summa ac simplici vnitate: q̄ nulla
potest maior estimari. Nō est igitur nisi vnus solꝰ deus ⁊ in sim
plici indiuiduo vnū numero Raymūdus. Luculenta asser
tio tua. efficacior tñ erit si affirmes nō solū vnū deum eē. sed et
impossibile esse plures deos. qd̄ tali ostenditur ratiōe. Si em̄
eēnt plures: aut eēnt inter se ꝓtrarij aut amici. Si ꝓtrarij nul
la rōne rex ordo ad vnitatē confluēret nec diu pacificus pdu
raret. Si vero inter se fuerint amici: aut sunt sibi mutuo necā
rij: aut vnus sufficit sibi. Si dixeris eos sibi necessarios vt al
terius ope alter indigeat: tunc p se quisq̄z est impotens: imbe/
cillis: inscius: ignauus. et sic nulla poterit esse rerum creatio:
nec moderatio. sed nec conseruatio quidem. Si vero vnus p
omnia sibi sufficit: supfluum est igitur alterum ponere. Hz nec
rerum natura id vllatenus admittit. Non em̄ opus est gemi/
no sole: neq̄z vt homo duo capita habeat cū vnum sibi suffici/
at Dominicus. Concipio rōnem Raymūdus. Concipi
as etiam necesse est hunc deum actu esse infinitum. Si em̄ hu
mana natura est infinita possibilitate: quia quantum ad se at/
tinet multiplicabilis est in infinitum. mare em̄ existente et fe/
mina nihil obstat quin tertius generetur. Ignis quoq̄z si ap/
ponas combustibile: crescere potest in infinitum. Si ergo
hec sunt possibilitate infinita: sequitur q̄ natura diuina (que
facta non est: et est omnium maxima) erit actu infinita. quia

Q̄ deus est vnū numero

Q̄ impossibile est esse plres deos.

Q̄ deus est actu infinitus

¶ Capitulum ¶ Tertium

inter actũ ⁊ potentiã nullũ est dare medium. Et quia hec natura nõ potest multiplicari ꝑ indiuidua: relinquit ꝙ in vno indiuiduo est actu penitus infinita Dominicus Mirabile ex hac nr̃a disputatõe de deo lumẽ ꝯcipio Raymũdus Maiora videbis cũ tibi cepero demonstrare ex hijs quattuor prefatis gradibus deum habere esse: viuere: sentire: ⁊ intelligere Dominicus. Oro vt mihi ocius ista demonstres.

¶ Qũo deus habet esse. viuere. sentire. et intelligere

¶ Capitulum tertium

Raymũdus. Cum certissima rõne cõstet deũ cuncta creasse: ⁊ esse ⁊ viuere sentire ⁊ intelligere humane cõtulisse nature. qui ergo hec alijs benefica manu ꝯcessit: multo magꝫ in semetipso ⁊ viuit: ⁊ sentit: ⁊ intelligit Nõ em̃ hec alijs cõferre posset si in se vacuus esset. Et hec quidẽ in genere raptim dicta sint: nũc specialius qũo deus esse habeat insinuem⁹. Esse dei nec habet exordiũ a nihilo. nec ab alio. nec ab ip̃o met deo ¶ Dominicus Tria hec que nũc enumerasti: da operã rogo vt exp̃ssius manifestes ¶ Raymundus Dixi deũ nõ accepisse esse suũ a nihilo. nec ab alio quoq̃ꝫ. nec a seipso. Nõ a nihilo. qꝛ nõens nihil ꝓducit. nihil ꝯstituit. Nõ etiã ab alio quolibet supiore vel priore. quia tũc vere deus creatura essꝫ nõ creator factura nõ factor Nõ etiã habet suũ esse a semetip̃o: ita vt sibi ipsi tribuerit esse qđ habet. quia tũc aliqñ esse nõ habuisset. qđ absurdũ est dicere Nõ refragraris puto ¶ Dominicus. Credo vera esse q̃ dicis ¶ Raymũdus. Cõsidera nũc preclaram esse dei ꝯditionẽ. Vñ quia deus esse suũ nõ recepit ab aliquo nec a seipso. ideo nõ recipit multitudinẽ. ꝯiunctõem. ꝯpositionem. diuersitatẽ. sed est simplicissimũ: purissimũ: indiuisibile ⁊ summe vnũ. Deus p̃terea est suũ met esse: ⁊ totũ esse. a quo nõ esse longissime sepatur. Omnia nẽpe que p̃ter deũ habẽt esse: habẽt nõ esse sibi ꝯiunctũ. deus ꝟo in infinitũ a se abigit non esse: ⁊ añ se: ⁊ post se.. ⁊ ideo deus est ens interminatũ. infinitũ eternũ: sine principio: sine fine. Et quia eẽ dei excludit a se omne nõ esse. idcirco ꝯtinet in se quicq̃d ꝑtinet ad esse. Atqꝫ ideo infinitos gradus ⁊ rõnes ⁊ modos eẽndi intra se complectit̃.

Quomõ deus habꝫ esse.

Deus ĩfinitos in se retinet essendi modos